

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

22 september 2003

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

**betreffende de algemeen maatschappelijke situatie
en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2004**

**VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING
BETREFFENDE DE ALGEMEEN
MAATSCHAPPELIJKE SITUATIE EN
BETREFFENDE DE KRACHTLIJNEN VAN DE
BEGROTING 2004**

Maandag 22 september 2003

Geachte voorzitter,
Collega's,
Dames en heren,

Niet uitbollen

In het laatste jaar van haar regeerperiode zou de regering zich kunnen beperken tot het voltooien van de lopende projecten. Het huidige internationale economische klimaat laat dit niet toe. Nu uitbollen is onverantwoord. Deze tijd vraagt een gedurfd beleid. Daarom zal ik u vandaag onze visie op de toekomst van Vlaanderen toelichten, evenals de initiatieven opsommen die we de volgende maanden willen nemen.

Grote delen van de wereld worstelen al drie jaar met een economische recessie, de hevigste sinds het begin van de jaren tachtig. In vergelijking met onze directe buurlanden, doet Vlaanderen het lang niet zo slecht. In Frankrijk krimpt de economie. Nederland aanhoorde vorige week de somberste beleidsverklaring sedert de economische crisis uit de jaren tachtig.

Natuurlijk is Vlaanderen geen oase in de woestijn. Ook hier neemt de werkloosheid toe, zelfs bij hogergeschoolden en bij jongeren, wat de aanhoudende zwakke conjunctuur illustreert. Ook hier staan banen op de helling, moeten bedrijven afslanken of hun deuren sluiten. De jongste weken sijpelen uit de Verenigde Staten en het Verre Oosten berichten van relance door. Ook bij ons. Het ondernemersvertrouwen groeit. De vooruitzichten voor de tewerkstelling voor het vierde kwartaal zien er beter uit. We moeten dit broze herstel aangrijpen. Daarom zal de Vlaamse regering in het laatste jaar grote aandacht schenken aan sociaal-economische thema's.

Nieuwe uitdagingen

Vlaanderen moet echter niet alleen mee uit het internationale economische dal klimmen. Het moet ook een totaal nieuwe plaats veroveren in de 21ste eeuw. Er doen zich immers nooit geziene economische verschuivingen en maatschappelijke veranderingen voor.

Onze concurrenten wonen vandaag in alle uithoeken van de wereld. Hun loonkosten zijn vaak maar een fractie van de onze. Vroeger leverden ze alleen grondstoffen. Sinds kort produceren ze hoogtechnologische producten. Vandaag dagen ze ons ook uit met een verbluffend aanbod van diensten. Nog vorige week kwam China in een internationale studie uit de bus als het meest aantrekkelijke land voor investeerders, terwijl Europa terrein verliest.

Het centrum van de wereld schuift langzaam van de Atlantische naar de Stille Oceaan. En met de uitbreiding van de EU naar het Oosten liggen we niet langer in het hart, maar aan de rand van Europa.

We leven bovendien op een continent dat vergrijst. Vandaag is de gemiddelde Europeaan 2,7 jaar ouder dan de gemiddelde Amerikaan. In 2050 zullen we gemiddeld 17 jaar ouder zijn. Europa wordt stilaan de seniorie, terwijl Azië de jeugdclub is van de wereld. Daar zit misschien wel onze grootste uitdaging: hoe houden we ons vergrijzend Vlaanderen ondernemend, creatief en dynamisch?

Bovendien moeten we voor deze socio-economische problemen rekening houden met ecologische grenzen. Die dwingen ons om een economie te ontwikkelen die rekening houdt met de toekomst. Vlaanderen wil geen economie op een ecologische woestijn. Een samenleving die oog heeft voor tewerkstelling, heeft ook oog voor de combinatie werk-gezin. Wie oog heeft voor de economie, heeft oog voor welzijn, oog voor zorg.

Welvaart creëert welzijn... en omgekeerd

Kortom, de uitdagingen zijn groot. Gelukkig hebben we veel troeven. Willen we één van de topregio's blijven met een grote levenskwaliteit en welvaart, dan zullen we ze zo goed mogelijk moeten inzetten.

Daarbij moeten we beseffen dat in deze nieuwe eeuw een onlosmakelijke band bestaat tussen welzijn en welvaart. Tussen de economie en tussen de kwaliteit van het leven en de omgeving. De tegenstelling tussen harde en zachte sectoren is achterhaald. Bedrijven vestigen zich steeds meer in regio's met een rijke levenskwaliteit. Waar een klimaat van verdraagzaamheid en openheid heerst. Waar het onderwijs, zorg- en cultuuraanbod optimaal is. Waar infrastructuur en leefmilieu kwaliteitsvol zijn. Zo'n samenleving nodigt immers uit tot creativiteit, tot innovatie. En dat is de belangrijkste grondstof geworden. Bovendien betekent investeren in deze sectoren ook investeren in werkgelegenheid, in jobs. Het economische belang van de zorg en cultuur bijvoorbeeld neemt gestaag toe. Hier ontstaan nieuwe markten waar de overheid maar ook de privé-sector kan op inspelen.

Omgekeerd wordt ook in het economische gebeuren levenskwaliteit steeds belangrijker. De werkomgeving wordt meer en meer ook beschouwd als de omgeving waarin werknemers hun dag doorbrengen, leven. Bedrijven investeren meer in de vorming en opleiding van hun personeel. Ze bieden hun werknemers diensten aan die het werken aangenamer maken en de combinatie met het privé-

leven makkelijker. Ze spannen zich in om hun werkers te motiveren, om hun betrokkenheid en engagement te verhogen. Mensen die werken zijn gelukkige mensen, zo leerde een enquête. Je werk niet graag doen, wordt een reden om een ander werk te zoeken. Wie werkt wil bevrediging, voldoening, erkenning, geluk vinden in zijn of haar job. En ook daarbuiten hechten we meer belang aan de kwaliteit van het leven en de leefomgeving. Meer en meer draagt de kwaliteit die de zachte sectoren produceren, bij tot de voedingsbodem waarop de harde sectoren gedijen en verder ontwikkeld kunnen worden. Als we dus aantrekkelijk willen blijven als creatieve topregio, moeten we ook investeren in onze levenskwaliteit. Een actief en toekomstgericht cultuurbeleid, leefbare steden, een versterkte milieukwaliteit, een goede zorgvoorziening, enzovoort. maken onze regio aangenaam om in te leven, om oud in te worden en om kinderen in groot te brengen.

Eerder aangegane engagementen nakomen

Op die terreinen heeft de Vlaamse regering sedert haar aantreden indrukwekkende engagementen op zich genomen. Wij zullen die stipt nakomen. De goedgekeurde CAO's en decreten in de welzijnssector of het onderwijs, op het vlak van jeugd of cultuur, voeren we zoals overeengekomen uit. De 15.000 sociale huurwoningen zullen wij halen. Het hoge investeringspeil in de sector van de sociale huisvesting blijft ook in 2004 gehandhaafd.

Concreet gaat er volgend jaar bijvoorbeeld 275 miljoen euro extra naar onderwijs, sinds het begin van de legislatuur een stijging met 1,575 miljard euro of een stijging van 25,2%. In de zorg is de toename van de middelen al even indrukwekkend. Volgend jaar nemen de financiële middelen voor welzijn en gezondheid ook met 90 miljoen euro of 4,1% toe, een stijging tijdens deze bestuursperiode van 565,2 miljoen euro of 33%.

De wachtlijsten in de gehandicaptensector worden weggewerkt zoals beloofd. Daarvoor levert de Vlaamse regering opnieuw een belangrijke extra inspanning van 22,5 miljoen euro op jaarbasis. In 2004 legt de regering de modaliteiten vast voor de eerste fase van de uitvoering van het decreet met betrekking tot het persoonsgebonden budget. Daarmee kunnen hulpbehoevende gehandicapten de noodzakelijke hulp zelf organiseren of een overeenkomst afsluiten met een erkende instelling voor gehandicapten. Deze maatregelen zullen de zorgtekorten effectief wegwerken en tegelijk de omschakeling naar een persoonsgericht ondersteuningsbeleid van personen met een handicap op gang brengen.

Wat ons leefmilieu betreft, blijft de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater een enorme uitdaging. Iedereen draagt daarvoor een

verantwoordelijkheid. De industrie wordt verder gestimuleerd om in eigen waterzuivering te voorzien. Voor de landbouw wordt het mestbeleid onverkort verder gezet. Voor de rioleringswerken wordt de inspanning vergroot. In 2004 komt er 50 miljoen euro extra steun, en dit bovenop de 65 miljoen euro die reeds in de begroting zijn opgenomen. Dit jaar verbeterde de kwaliteit van het oppervlaktewater aanzienlijk. De noodzakelijke financiële inspanning zal aangehouden worden.

Een nieuw Plan

In het laatste jaar van de regeerperiode wil de Vlaamse regering zich in het bijzonder concentreren op de sociaal-economische uitdagingen. De regering wil dit jaar met een ambitieus plan de concurrentiepositie van onze regio versterken, onze ondernemingen zuurstof geven en jobs creëren. Dit plan bestaat uit drie krachtlijnen: (1) de noodzakelijke verlaging van de lasten; (2) de verbetering van onze mobiliteit en onze infrastructuur; en (3) de toekomstgerichte klemtoon op het versterken van de creativiteit via opleiding en vorming, onderzoek en ontwikkeling, ondernemerschap en initiatief. De begroting werd met deze ambitie in het achterhoofd opgemaakt.

2004 is een moeilijk budgettair jaar. Drie jaar recessie weegt ook door in onze boekhouding. Het is bovendien het laatste jaar van een regeerperiode, een moment waarin het maken van nieuwe keuzen al niet zo eenvoudig is. Toch hebben we - naast het verder zetten van de bestaande initiatieven - niet minder dan 175 miljoen euro vrijgemaakt voor nieuwe acties in het kader van dit Plan. Want net volgend jaar vragen onze werknemers en bedrijven inspanningen om het herstel te ondersteunen en uit te diepen.

Ik erken dat sommige bepalingen uit dit plan al eerder beslist waren en dus niet geheel nieuw zijn. De vernieuwde Vlaamse regering heeft vorige week niet op miraculeuze wijze het warm water uitgevonden. Wij bouwen verder op de inzichten van de vorige regeringen, het regeerakkoord van 1999 en beslissingen uit de voorafgaande jaren. Ons Plan sluit ook aan bij de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde, waarin we met de sociale partners een breed draagvlak hebben gevonden voor 21 toekomstgerichte doelstellingen. We gaan alleen uitdrukkelijker in op een aantal van deze sporen, die we in de huidige context prioritair achten. Het is onze uitdrukkelijke wens dat dit plan mee ondersteund wordt door het gehele Parlement.

Hoe willen we dat Plan realiseren?

Sta me toe dieper in te gaan op de verschillende pijlers.

Lagere lasten

Om onze economie te wapenen, wil ons Plan vooreerst de loonkosten en – in een breder perspectief – de productiekosten concurrerend houden met onze buurlanden. Aan deze opdracht, waarvoor vooral de federale regering verantwoordelijk is, zal de Vlaamse regering blijven meewerken, ondanks de beperkte budgettaire marges. Daarom nemen we een nieuw initiatief tot verlaging van de lasten. In 2004 schaffen we het gewestelijk aandeel van de onroerende voorheffing af. Dit kost ons 50 miljoen euro.

De lasten moeten niet alleen financieel omlaag, ook administratief. Deze maand nog keurt de Vlaamse regering een concreet programma van administratieve vereenvoudiging goed. Het bevat in totaal 25 grote en 60 kleine projecten. Ons actieprogramma van administratieve vereenvoudigingen kan op één jaar ongeveer 100 miljoen euro opbrengen voor de bedrijven.

De integratie van de bouwvergunning en de milieuvergunning is daarbij het meest in het oog springende project. We willen die doelstelling nog voor de verkiezingen verwezenlijken. In de landbouw staan nog enkele erg belangrijke projecten op stapel. Zo start volgend jaar in Vlaams-Brabant een pilootproject rond de eenperceelsregistratie, een belangrijke administratieve vereenvoudiging waarvan alle Vlaamse landbouwers zullen kunnen genieten vanaf 2005.

Dit laatste jaar van de regeerperiode worden ook de integrale milieuvoorwaarden van kracht. Daarmee vermindert de regeldruk van het Mina-plan voor kmo's met meer dan 90 procent. Voor liefst 100.000 kmo's schaft deze maatregel immers de milieuvergunning af. Voor die kmo's vertegenwoordigt dit een gemiddelde jaarlijkse besparing van 50 miljoen euro. In het najaar starten de eerste projecten in de sectoren van de garages en schrijnwerkerijen.

Lastenvermindering blijft onontbeerlijk. Maar laten we de realiteit onder ogen zien: het is een defensief verhaal. Want op dit punt kunnen we op termijn de strijd niet winnen van de Aziatische groeipolen, van Oost-Europese nieuwkomers en andere lage loonlanden. Een Chinese ingenieur kost gemiddeld amper één vijfde van zijn Vlaamse collega die hetzelfde werk doet. Andere factoren zullen beslissender zijn om onze werkgelegenheid te verankeren en onze welvaart te behouden.

Mobiliteit, verkeersveiligheid en infrastructuur

Ook al glijden we stilaan weg uit het Europese en mondiale centrum, toch blijft

onze ligging ook morgen een belangrijke troef. De Vlaamse regering blijft daarom investeren in bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit, de tweede pijler van het Plan.

Het Deurganckdok – de grootste bouwwerf in ons land – wordt verder afgewerkt. Dit dok kost de haven en de Vlaamse overheid 576 miljoen euro. Het dok laat de containercapaciteit van de Antwerpse haven toenemen van 5 tot 12 miljoen containers. Dat is meer dan een verdubbeling. We worden op dit vlak groter dan Rotterdam. Wat weinigen weten, is dat de helft van deze containers een eindbestemming hebben op minder dan 60 kilometer. Het belang van toegankelijke en bereikbare havens is dus ontzaglijk groot. Het zijn de grootste ankers voor ons economische weefsel.

Het masterplan Antwerpen – een mega-investering van meer dan twee miljard euro, de grootste investering in de geschiedenis van ons land – zit op kruissnelheid. De realisatie van dat masterplan moet ons garanderen dat Antwerpen, de grootste stad van Vlaanderen, de locomotief van onze economie, in beweging blijft.

De Vlaamse regering heeft ook inspraak bekomen in het investeringsbeleid van de NMBS. Dit is een eerste maar beslissende stap naar een verdere regionalisering van het spoor, een eis die door zowat alle Vlaamse partijen wordt verdedigd. Een belangrijke stap ook, want nu gaan we de werken aan de Liefkenshoekspoortunnel in Antwerpen al vanaf volgend jaar kunnen beginnen en voltooien tegen 2009.

Vlaanderen investeert volgend jaar ook fors in verkeersveiligheid en in openbaar vervoer. Met 100 miljoen euro zullen we in 2004 meer dan 150 gevaarlijke en zwarte punten op onze wegen kunnen wegwerken. Voor fietspaden wordt volgend jaar 75 miljoen euro vrijgemaakt. Daarmee worden meer dan 100 km fietspaden aangelegd en fietsknelpunten aangepakt. Er gaat 57 miljoen euro extra naar De Lijn. Deze injectie komt ten goede aan de beheersovereenkomst, aan de basismobiliteit en aan het ‘minder-hinder-plan’.

Creativiteit

Naast lastenverlaging en investeringen in bereikbaarheid moet Vlaanderen werken aan een derde spoor : dat van de creativiteit en innovatiekracht van onze mensen en ondernemingen.

De 21ste eeuw behoort toe aan die regio's, staten en steden die erin slagen creativiteit aan te boren, aan te trekken, te ontwikkelen. Creativiteit zal – veel meer dan wat ook – de kapitaalsfactor worden die nieuwe rijkdom creëert. Creativiteit zal jobs, bedrijven en investeringen verankeren. Creativiteit in de meest brede

betekenis: van ingenieurs en designers; van nieuwe productieprocessen, nieuwe technologieën en materialen; nieuwe media-applicaties en vormen van vrijetijdsbesteding, nieuwe culturele manifestaties en sporten, nieuwe vormen van zorgaanbod.

We hebben hier te maken met een echte economische omwenteling die zich zeker niet beperkt tot nieuwe sectoren. Ook de klassieke industriële tewerkstelling, in Vlaanderen nog altijd goed voor meer dan een vijfde van de banen, ontsnapt niet aan de evoluties van de tijd: ook daar krijgen de werknemers meer verantwoordelijkheid en hun betrokkenheid bij de bedrijfsprocessen neemt toe. Hun inbreng, bijvoorbeeld in de vorm van verbetertrajecten, wordt steeds meer gewaardeerd. Ook hier is creativiteit het sleutelwoord. Een mooi voorbeeld. Het bedrijf Picanol gaat jaarlijks naar de textielbeurs in Birmingham. Voor het eerst namen ze geen weefgetouwen mee, maar een catwalk.

De Vlaamse regering wil een sterke en aantrekkelijke voedingsbodem ontwikkelen voor creativiteit in al haar vormen. Als we het zelf willen blijven doen, moeten we het beter doen. Door onze eigen markt te creëren, niches te zoeken. Onze bedrijven doen dat. Het zijn absolute wereldleiders. Philips Lighting in Turnhout op het vlak van verlichting, Biobest uit Geel voor biologische bestrijdingsmiddelen, Desso uit Dendermonde voor kunstgras, Bexco uit Hamme voor synthetische telecomcommunicatiekabels, Umicore voor recyclage van zware en edele metalen, Proton inzake transacties met een elektronische portemonnee, LMS voor trillingstechnologie, Eyetronics voor speciale visuele effecten in Hollywoodfilms, Icos op het vlak van inspectietechnologie, Imec inzake micro-elektronica, Virco-Tibotec uit Mechelen op het vlak van aidsonderzoek, Domos uit Antwerpen voor de vierdimensionele opvolging van grote bouwprojecten, Vandezande uit Kaaskerke voor ‘s werelds grootste vizeelpompen, Ropa uit Zonnebeke met de lichtste helikoptermotor ter wereld, en zo kan ik nog lang doorgaan. Vlaamse werkkraft en creativiteit verbazen de wereld nog dagelijks.

Hier ligt het nieuwe, offensieve spoor naar een welvarende toekomst. Het is mijn overtuiging dat dit de economische en tewerkstellingspolitiek van de toekomst is. Er moet één antwoord komen op de vraag wat er in Vlaanderen wordt gemaakt: het verschil.

Stimuleren ondernemerschap

Wij Vlamingen denken dat we een volk van ondernemers zijn. Dat was misschien zo. Maar internationale vergelijkingen tonen een andere realiteit. Op honderd volwassenen tussen 18 en 64 hebben er de jongste drieëneenhalf jaar slechts 4,1 een vandaag nog bestaande onderneming opgestart. In 16 andere Europese landen

is dat gemiddeld acht op honderd volwassenen, in de Verenigde Staten en Canada is dat zelfs 11,3 procent. We moeten dus onze ondernemingszin aanscherpen. De Vlaamse regering wil dat doel bereiken met verschillende hefbomen.

Risicokapitaal

Ten eerste moet de beschikbaarheid van risicokapitaal drastisch verhogen. De jaarlijkse vraag naar risicokapitaal van al wie iets wil ondernemen, starters, doorgroeiers, zelfstandigen, bedraagt 420 miljoen euro. Van dat bedrag wordt geschat dat zo'n 80 miljoen euro tot een duurzame activiteit kan leiden. Welnu, het aanbod dat op de geldmarkt voor dit risicokapitaal voorhanden is, bedraagt slechts tien miljoen euro. Dit is een veel te grote kloof. Hier worden teveel kansen op extra tewerkstelling, op welvaart in de kiem gesmoord.

Een batterij instrumenten moet dit verhelpen. Met het door de regering goedgekeurde Arkimedesfonds willen we risicokapitaal uit de private markt ter beschikking stellen van kleine maar vooral middelgrote ondernemingen. Het Waarborgfonds mobiliseert zaaikapitaal voor kleinere ondernemingen bij de banken. Voor de allerkleinste ondernemingen, de starters en de mensen die ervan dromen een eigen zaak te beginnen als zelfstandige, willen we een nieuwe systeem ontwikkelen dat rechtstreekse participatie door privé-personen stimuleert. Tenslotte willen we het federale Participatiefonds, waarmee de overheid rechtstreeks financiële middelen ter beschikking stelt, beter inpassen in ons beleid.

FIT

Naast het aantrekken van meer risicokapitaal willen we onze export bevorderen en meer buitenlandse investeringen aantrekken. Vlaanderen is een exportland: we halen tachtig procent van onze welvaart uit onze uitvoer. Vlaanderen heeft in het verleden ook een sterke traditie opgebouwd van een regio die interessant en aantrekkelijk is voor buitenlandse investeerders.

We gaan die twee historische troeven samen uitspelen via de integratie van onze inspanningen voor buitenlandse handel en buitenlandse investeringen in Flanders Investment and Trade of FIT. Hiervoor willen we nauw samenwerken met de private sector. We willen de expertise, de kennis en de netwerken gebruiken van onze mensen die de buitenlandse markten en investeringsbehoeften goed kennen. De front-office van onze FIT gaan we daarom in een PPS-verband organiseren, zodat we nog beter kunnen inspelen op de noden van de bedrijfswereld.

Om ons ondernemersklimaat te verbeteren, moeten we echter meer doen dan de

beschikbaarheid van risicokapitaal verhogen en investeringen stimuleren. Er moet ook letterlijk ruimte zijn om te ondernemen. Daarom is de regering overeengekomen om het komende jaar duizend hectare extra bedrijventerreinen bouwrijp te maken.

Onderzoek en ontwikkeling

In de inleiding sprak ik al over onze ambitie om Vlaanderen in het koppeloton te krijgen van regio's die uitblinken door hun creativiteit en innovatieve kracht. Om die reden hebben we in het voorjaar een Innovatiepact afgesloten. Het doel van de Europese top van Lissabon om tegen 2010 drie procent van ons bruto regionaal product te besteden aan wetenschappelijk onderzoek, werd in dit Innovatiepact tastbaar gemaakt. De Vlaamse regering toonde zich bij de ondertekening van het Innovatiepact bereid om elk jaar tot 2010, 60 miljoen euro extra te besteden aan wetenschappelijk onderzoek. Een ambitieus voornemen, maar noodzakelijk willen we bij de Europese top blijven behoren.

Welnu, beste collega's, we gaan bij die belangrijke inspanning nog een tand bij steken. We verhogen volgend jaar het budget voor wetenschappelijk onderzoek van 60 miljoen tot 90 miljoen euro. En we gaan het bedrijfsleven vragen dat zij op hun beurt de inspanningen opdrijven, zodat Vlaanderen sneller dan in 2010 het doel van Lissabon bereikt.

Bovendien willen we met de bedrijfswereld en de universiteiten de komende maanden debatteren over de vraag of we niet naar een niche-aanpak moeten overschakelen. Vandaag hebben we reeds een feitelijke investeringsconcentratie rond IMEC en VIB, maar moeten we hier niet nog duidelijker afbakenen? In Finland bijvoorbeeld heeft het inzetten op één sector – de telecommunicatie – hun economie met Nokia als paradepaard naar de wereldtop geslingerd. De regering wil hier geen strategie dicteren, maar wel de katalysator zijn van een debat dat in economische middens steeds vaker opborrelt.

Kyoto als uitdaging

De Vlaamse regering vindt het alvast op één terrein een noodzaak om een duidelijke klemtoon te leggen: op het vlak van milieutechnologie. We staan op dat gespecialiseerde terrein nu al aan de top. In onze petrochemische nijverheid wordt milieutechnologie gebruikt die nergens anders ter wereld wordt toegepast.

U weet allen dat de hele wereld met het Kyoto-protocol voor de reusachtige uitdaging staat om de CO₂-uitstoot drastisch te verminderen. Op die manier proberen we onze gezondheid veilig te stellen en het leefmilieu te beschermen. In

ons hooggeïndustrialiseerde Europa zijn overheden, hele bedrijfstakken en ondernemingen op zoek naar middelen en technieken om die noodzakelijke Kyoto-afspraken na te leven. Kyoto hoeft niet alleen een bedreiging te zijn voor de economie, het kan ook een opportuniteit zijn, een nieuwe markt.

Daarom wil de regering bedrijven en wetenschappelijk onderzoek ondersteunen op het vlak van nieuwe milieutechnologie en alternatieve energie. Zo kan Kyoto een hefboom worden waarmee we onze economische en onze ecologische doelstellingen en waarden verzoenen.

In de verdeling van de Kyoto-inspanningen rekent Vlaanderen op de federale en Waalse solidariteit. Deze morgen werd in het overlegcomité met betrekking tot Kyoto een strikte timing en het solidariteitsprincipe uitdrukkelijk aanvaard. Tegen het einde van het jaar moet hier een globaal akkoord gesloten zijn tussen de gewesten en de federale overheid.

Collega's,

In het najaar zal de Vlaamse regering samen met de Vlaamse sociale partners een ondernemersconferentie organiseren. Daar zullen we de verschillende maatregelen concretiseren om onze ondernemingen zuurstof te geven, hun innovatiekracht te versterken, een nieuw ondernemersklimaat te creëren en een duurzame ontwikkeling te garanderen.

Deze conferentie sluit zo naadloos aan op de tewerkstellingsconferentie die de federale overheid dezer dagen houdt en op onze inspanningen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling. Onderzoek en ontwikkeling kunnen niet los gezien worden van vorming en opleiding van zowel toekomstige ondernemers als van het personeel van de ondernemingen. Vorming is niet alleen een voorwaarde om innovatie succesvol door te voeren, het is ook een manier om creativiteit en innoverend vermogen te stimuleren. Naar de toekomstige ondernemers toe blijkt dit uit het succes van de mini-ondernemingen. Hierop voortbouwend moet het creatief ondernemerschap verder worden aangemoedigd.

Verder moet het vormingsgebeuren in de toekomst nauwer aansluiten bij de behoeften op de werkvloer. Training op de werkvloer verdient evenveel erkenning als schoolse vorming. Dit betekent dat er verder werk wordt gemaakt van de waardering van competenties die voortspruiten uit ervaring. Een ontwerp van decreet wordt nog dit najaar met dit oogmerk aan het Parlement voorgelegd. Dit betekent evenzeer dat de diverse opleidingsmiddelen voor ondernemingen gebundeld worden in één Opleidingsfonds, en dat publiek-private

samenwerkingsverbanden worden aangemoedigd om doeltreffende opleidingen op de werkvloer te organiseren.

Op de tewerkstellingsconferentie overlegt de Vlaamse regering over initiatieven om de opleiding, de bijscholing, de vorming en de begeleiding van werknemers te verbeteren, evenals over het creëren van nieuwe jobs. Meer investeren in mensen is immers een ander essentieel spoor om de sprong naar een creatieve economie te kunnen maken. Vandaag telt Vlaanderen tegelijkertijd 240.000 werkzoekenden en 31.000 vacatures. Deze ‘mismatch’ op de arbeidsmarkt wegwerken is een prioritaire uitdaging voor de overheid.

Elke werkloze een opleiding

Op de tewerkstellingsconferentie zal de Vlaamse regering het voorstel lanceren om elke werkloze in Vlaanderen binnen de eerste drie maanden van zijn werkloosheid een opleiding te garanderen die zijn kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Dit houdt een uitbreiding in van onze begeleidings- en opleidingscapaciteit.

We vragen de federale overheid, in ruil voor dit gewaarborgde vormingsaanbod, maatregelen te nemen om werklozen te activeren. Vlaanderen wil de kansen van zijn werklozen op de arbeidsmarkt zo goed mogelijk verbeteren. We vragen dat de federale overheid de werklozen stimuleert om ook effectief deel te willen uitmaken van de werkende bevolking.

Daarnaast pleit de Vlaamse regering voor een systeem dat deelstaten die actieve inspanningen leveren voor de werkgelegenheid, beloont voor de resultaten van die inspanningen. In de huidige situatie geniet immers enkel de federale overheid van de inspanningen van die deelstaten. Want voor elke werkloze die aan het werk gaat, moet de federale overheid geen werkloosheidsuitkering meer betalen en krijgt zij nieuwe inkomsten voor de belastinginkomsten en sociale zekerheid. We vragen over zo’n systeem overleg met de federale overheid.

De Vlaamse regering wil onderzoeken hoe ze door een uitbreiding van het succesvolle systeem van de dienstencheques naar de zorgvoorziening nieuwe particuliere initiatieven kan ondersteunen. Dit systeem maakt een flexibel inspelen op nieuwe sociale noden mogelijk, zoals kinderopvang of ouderenzorg. Werkgevers en werknemers krijgen zo nieuwe kansen om zowel de activiteitsgraad op te drijven als borg te staan voor een gedegen levenskwaliteit.

Verder zal de regering speciale aandacht schenken aan de werkgelegenheid voor mensen met een handicap. De Vlaamse regering pleit ook voor de uitbreiding van het stelsel van de dienstencheques, de uitbouw van de dienstenwerkgelegenheid en

de sociale economie. Hierover voert de Vlaamse regering zowel overleg in de federale werkgelegenheidsconferentie, als in Vlaanderen met de Vlaamse sociale partners.

De Vlaamse regering schenkt eveneens speciale aandacht aan de werkgelegenheid voor allochtonen. Ze vindt het verder belangrijk dat de werkgelegenheidsconferentie rekening houdt met de eerder gedane voorstellen om ook in de zorg- en welzijnssector nieuwe banen te scheppen. Naast zorgen voor werkgelegenheid moeten we ook zorgen voor zorg. Demografische, socio-culturele en economische evoluties verplichten ons niet alleen extra aandacht te hebben voor zorg en welzijn, maar ook en vooral om de nieuwe oriëntaties die nodig zijn in de gezondheids- en welzijnssector reeds te plannen en uit te bouwen. Die aandacht is niet noodzakelijk ‘negatieve aandacht’, kommer en kwel. Gelukkig zorgen de mensen in Vlaanderen voor elkaar. Zo bleek ook tijdens de heetste hittegolf van de voorbije honderd jaar.

Samengevat doet de Vlaamse regering met deze initiatieven inspanningen om de werkgelegenheid in Vlaanderen te stimuleren. Ze schakelt zelfs, kort na het Vesoc-akkoord van 21 maart 2003, nog een versnelling hoger.

Onderwijs voor de kennismaatschappij

Natuurlijk wordt de basis voor de kennissamenleving in eerste instantie gelegd in het onderwijs. Dit blijft een prioritair aandachtspunt van de Vlaamse regering. Want investeren in opleiding, vorming en bijscholing is in de eerste plaats investeren in onderwijs.

Collega's,

U weet dat Vlaanderen zich heeft ingeschreven in de Bologna-verklaring voor het hoger onderwijs. Die verklaring wil het hoger onderwijs van de 40 deelnemende Europese landen beter op elkaar afstemmen. Op 3 september hebben Vlaanderen en Nederland een gezamenlijk accreditatiesysteem gerealiseerd, waardoor opleidingen en diploma's aan dezelfde standaarden zullen voldoen en dus perfect vergelijkbaar worden. Reeds 6 andere Europese landen hebben gesprekken aangeknoopt om een gemeenschappelijk accreditatiekader te hanteren. Dankzij die hervorming worden de kansen voor buitenlandse uitwisselingen, ervaringen en kennisvergaring voor onze jongeren ettelijke keren vermenigvuldigd. De complete omvorming en stroomlijning van het Vlaamse hoger onderwijs zelf is inmiddels volop aan de gang.

Bovendien biedt een uitgebreid netwerk van allerlei opleidingen nu al aan alle

volwassenen de mogelijkheid om ‘een leven lang te leren’. Volgend jaar zal dit netwerk transparanter worden en zal de Vlaming er nog beter over geïnformeerd worden.

De samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven zal veel intenser worden. Er komen stages in alle onderwijsvormen, voor leerlingen én leerkrachten. Het voltijds alternerend werken en leren voor leerplichtigen wordt gestimuleerd. Het ondernemerschap wordt opgenomen in de eindtermen. Er komen betere stagedatabanken.

De middelen die de Vlaamse overheid vrijmaakte voor gelijke onderwijskansen zullen tussen 1999 en 2004 verviervoudigd zijn. Via deze extra ondersteuning voor kinderen die om welke reden ook kansarmer zijn dan anderen, wil de Vlaamse regering elk kind vertrouwen en zekerheid geven. Met het doel liever naar school te gaan. Op school meer slaagkansen te krijgen. Talenten beter te kunnen ontwikkelen.

Een performante, servicegerichte overheid

Naast dit actieplan om een economische relance op gang te brengen en jobs te creëren, heeft de Vlaamse overheid de verplichting om efficiënt en klantvriendelijk te werken.

Om die reden hebben we een operatie ‘Beter Bestuurlijk Beleid’ op touw gezet in onze Vlaamse administratie. Dat is geen makkelijke oefening en delicaat, omdat het er tenslotte om gaat mensen in structuren onder te brengen. We zetten die hervorming alleszins door. Ik dank in dit verband ook de oppositie in dit Parlement voor de constructieve inbreng. De hervorming van de Vlaamse administratie moet immers geruime tijd meegaan. Het brede draagvlak zal die stabiliteit bevorderen.

Ik herinner ook aan het engagement van de federale regering om tegen het einde van de maand oktober een regeling uit te werken voor het Elia-dossier. Deze oplossing moet onze gemeenten compenseren voor de inkomstenderving ten gevolge van de vrijmaking van de energiemarkt in Vlaanderen.

Globalisering

Beste collega's,

We leven in een wereld die razendsnel globaliseert. De impact van die globalisering is immens en neemt dagelijks toe. De globalisering zit in de media, in onze pc, in het stadsbeeld, in ons uitgangsleven, in ons consumptiepatroon, in ons

voedsel, in onze vakantiebestemmingen, in onze cultuur. Die globalisering plaatst ons niet alleen voor sociale en economische uitdagingen, ze verandert ook het beeld van hoe wij naar de wereld kijken. Het wordt tijd ook het beeld te veranderen van hoe we naar onszelf kijken. Vlaanderen is een deelstaat in België, in Europa zijn we een middelgrote regio, maar in de wereld zijn we in aantal een grootstad. Vandaag zijn er al 43 steden op aarde die meer inwoners tellen dan Vlaanderen.

Maar Vlaanderen is niet de eerste de beste regio. Het is onze thuis. Het is de regio die we hebben gekregen van onze ouders en voorouders. Die we op onze beurt doorgeven aan onze kinderen. Een sterk verstedelijkt gewest met een enorme geschiedenis, met een reusachtige cultuurhistorische rijkdom, met ongelooflijke troeven.

Die benadering impliceert verdere investeringen in de verschillende stedelijke kernen. Eerder dit jaar selecteerde de regering negen stadsvernieuwingsprojecten. Ze zette daarvoor een enveloppe van ongeveer 24 miljoen euro opzij. Als deze projecten straks samen met de private sector en de steden worden uitgevoerd, genereren we een globaal investeringsvolume van 511 miljoen euro.

Nog deze herfst zal de regering een tweede oproep doen aan de steden om nieuwe projecten in te dienen. Daarvoor werd andermaal elf miljoen euro extra ingeschreven voor 2004, waarmee de beschikbare enveloppe voor de tweede oproep 23,5 miljoen euro bevat.

Onderwijs en welzijn in Brussel

Voor de hoofdstad van Vlaanderen, Brussel, die als hoofdstad van de EU en zetel van de NAVO een unieke poort op de wereld vormt, past een specifieke benadering. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wint steeds meer aan belang. Anderstalige kinderen vinden steeds talrijker de weg naar onze Nederlandstalige scholen. Dat heeft te maken met de kwaliteit van ons onderwijs en het geloof van een nieuwe generatie Brusselaars in het belang van het Nederlands, in het belang van twee- en meertaligheid.

Die aantrekkingskracht van ons onderwijs zorgt ook voor moeilijkheden. Nog dit najaar zal de regering een specifiek Brusseldecreeet indienen in het Parlement, waarin het voorrangbeleid Brussel verankerd wordt. Om de problemen op te lossen die voortspruiten uit de toepassing van het decreet over gelijke onderwijskansen in Brussel, werkt de Vlaamse regering een regeling uit.

Platteland niet vergeten

Hoogwaardige stedelijke weefsels kunnen niet zonder ademruimten, parken, bossen, landbouwgebieden, recreatiegebieden. Het verstedelijkte Vlaanderen heeft ook op dit terrein een rijke traditie en talrijke troeven. Ook volgend jaar geeft de Vlaamse overheid gestalte aan een plattelandsbeleid dat gericht is op de leefbaarheid en de kwaliteit van onze plattelandsgebieden. Het accent komt te liggen op de kwaliteit van het wonen en leven in het buitengebied.

Het platteland is de plaats bij uitstek waar de bewoners, de landbouwers, en de gebruikers rust en ontspanning vinden. We geven speciale aandacht aan de uitbouw van voorzieningen op het platteland en het welzijn van de plattelandsbevolking. Natuur, bos en landschappen zijn de natuurlijke dragers van het platteland. Een degelijk openbaar vervoer is een belangrijk wapen tegen het isolement van de mensen in de buitengebieden. Daar zit dan ook een bijzondere reden voor het opdrijven van de investeringen voor basismobiliteit.

Collega's,

De globalisering van de wereld vergroot ook de verantwoordelijkheid van elkeen van ons ten aanzien van onze aarde. Vlaanderen heeft recent de bevoegdheid over de wapenuitvoervergunningen gekregen. Wapenexportdossiers zijn moeilijke dossiers. Vlaanderen is een regio die in zijn geschiedenis meermaals de gruwelijke gevolgen van wapengekletter en oorlog aan den lijve heeft ondervonden. Dat wapenuitvoerders delicaat zijn, hebben de voorbije maanden en jaren voldoende bewezen. Met de bevoegdheid krijgen we het recent aangepaste federale wettelijk kader dat geldt als een van de meest vooruitstrevende in de wereld. Bij wapendossiers komen tal van belangen samen in een weegschaal: vooreerst de ethische criteria en de fundamentele mensenrechten. Zij worden afgewogen met andere criteria als werkgelegenheid, technologische belangen, het recht op verdediging. Vlaanderen kan in dit dossier aantonen dat het internationaal een volwassen natie is die een weloverwogen wettelijk kader tot stand brengt. Namens de regering nodig ik het Parlement uit om een zo groot mogelijke consensus, een zo breed mogelijk draagvlak, te zoeken voor een decretale regeling waarbinnen de regering de vaak moeilijke afwegingen kan maken.

Diversiteit is opgave

De geglobaliseerde wereld is ook aanwezig in Vlaanderen. Ons straatbeeld is niet meer het straatbeeld van vijftig jaar geleden. Wie in Vlaanderen de diversiteit van de samenleving als een bedreiging ziet, staat met zijn rug naar de toekomst en blijft steken in het verleden.

De diversiteit die Vlaanderen vandaag kenmerkt, brengt zeker problemen met zich mee. We moeten die problemen overwinnen, kansen creëren. De Vlaamse regering heeft daarom beslist elke nieuwkomer in Vlaanderen de garantie te geven op een inburgeringstraject.

Tegelijk moeten we erover waken dat de diversiteit in onze samenleving onze fundamentele rechten en vrijheden niet bedreigt of onder druk zet. Die grondwaarden zijn een missie: ze emanciperen mensen. We geloven in de individuele vrijheden en de persoonlijke ontplooiingskansen van iedereen. We mogen niet toegeven op de scheiding van kerk en staat. Op de gelijkheid van man en vrouw. Op onze verwerping van discriminatie, onverdraagzaamheid en racisme. Ook die elementen tekenen onze levenskwaliteit. Ook voor onze vrije en open samenleving, met kansen en rechten voor iedereen, worden we in de geglobaliseerde wereld benijd.

Dit wezenskenmerk van onze gemeenschap, collega's, is een troef. We moeten die historische waarde koesteren en uitdragen als een toekomstgerichte opdracht. Hier en in de rest van de wereld. De bevoegdheid over ontwikkelingssamenwerking geeft ons daarvoor een mooie gelegenheid. In Marokko, Zuid-Afrika en Mozambique ondersteunt de Vlaamse regering de overheden en de civiele maatschappij in hun emancipatie naar een rechtvaardige en duurzame gemeenschap. Het komende jaar legt de minister van Ontwikkelingssamenwerking drie decreten voor aan het Vlaams Parlement, waaronder het decretaal kader voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Collega's,

De voorbije weken hebben enkele uitspraken, standpunten en getuigenissen me geschokt. De houding van sommigen tegenover holebi's, tegenover de positie van de vrouw in de samenleving, tegen de verstikkende sociale controle op meisjes, jawel, tegen de moderniteit, moet ons wakker schudden. De roep van sommigen naar segregatie, de keuze van sommigen voor apartheid kunnen we niet tolereren. Daarom versterken we onze inspanningen tegen achteruitstelling, tegen discriminatie, tegen racisme. We moeten de dialoog opvoeren met die krachten in onze allochtone gemeenschappen die opkomen voor emancipatie en ontvoogding. Want bij ons zijn godsdienstige, politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen ondergeschikt aan onze democratische en humanistische basiswaarden.

Samenwerking en ambitie

Collega's,

We willen Vlaanderen laten uitgroeien tot één van de tien innoverende Europese regio's met hoge levenskwaliteit. We kunnen onze plaats veroveren in de eeuw die voor ons ligt. Op twee voorwaarden.

Ten eerste moeten we onze krachten bundelen. We moeten ons concentreren op wat ons verenigt en niet op wat ons scheidt. We moeten de muren durven slopen van provinciale, particuliere en groepsbelangen die al te vaak in ons land werden opgetrokken. We moeten durven onze benijdenswaardige zorgsystemen, onze wereldvermaarde culturele troeven en ons unieke erfgoed te mobiliseren, zoals we vroeger uitsluitend rekenden op onze economie. We moeten beseffen dat investeringen in sport, cultuur, milieu en zorg ook investeringen zijn in een gunstig nieuw economisch klimaat.

Krachtenbundeling is een vereiste van de nieuwe tijd. Hoe denk je immers dat een verre Chinese economische mastodont naar de Vlaamse havens kijkt? Voor die Chinees is heel de Schelde-delta één grote haven, die best gedragen wordt door een gemeenschappelijk en complementair havenbeleid.

Een ander voorbeeld: in de States is er één goede universiteit voor zes miljoen inwoners. Wij tellen zes universiteiten, één per miljoen inwoners. Ook hier zal meer intense samenwerking moeten uitmonden in verdere complementariteit.

En ten tweede moeten we ambitieus durven zijn. Op 97 Europese regio's bekleden we wat welvaart betreft vandaag de 16de plaats. Niet kwaad. Zeker als men weet dat vooral hoofdstedelijke regio's als Londen of Ile de France het beter doen. Maar er is nog veel ruimte voor ambitie.

We moeten initiatief durven nemen. Onze nek uitsteken. Niet toegeven aan ons instinct om veilig in de kudde te blijven. Om niet uit te steken boven het maaiveld. Niet toegeven ook aan onze traditionele neiging om volksgenoten die uitsteken boven het maaiveld, zelf weg te maaien.

Talent en engagement is in Vlaanderen ruim aanwezig. Niet alleen in de professionele sector. Ook in de vrijwilligerssector, in het verenigingsleven. Die zullen we verder stimuleren. We moeten allen durven boven onszelf uitstijgen, onszelf overtreffen. Samen moeten we ons inspannen, opdat de toekomst morgen beter is dan vandaag. We zijn dat aan onze gemeenschap, aan onze kinderen verplicht.

In 2016 Olympische Spelen in Vlaanderen

We hebben een project nodig dat die lange termijnvisie op Vlaanderen bezieling geeft. Dat de inwoners van Vlaanderen enthousiast maakt. Zin geeft om aan de slag te gaan. Om de krachten te bundelen. Dat Vlaanderen op de kaart zet. Dat heel onze samenleving mobiliseert en alle Vlamingen aanspreekt die buiten Vlaanderen leven en zich Vlaming in hart en nieren blijven voelen. Met dat doel voor ogen wil de Vlaamse regering Vlaanderen kandidaat stellen voor de Olympische Spelen van 2016. Of we nu de kandidatuur indienen van Antwerpen of Gent, Brugge of Brussel, is van ondergeschikt belang. Vlaanderen moet de trekker zijn van dit project.

Sport is belangrijk voor honderdduizenden Vlamingen. Sportterreinen zijn bij uitstek plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten, zich ontspannen en zich inspannen, samenwerken, uitmunten, supporteren, zich engageren voor een vereniging of een ploegmaat. Ik roep de duizenden vrijwilligers die zich inzetten voor de sport op. Steun onze droom om de Olympische Spelen naar Vlaanderen te halen. Mobiliseer voor het idee. Overtuig uw baas, uw buur, droom erover met uw kinderen. We kunnen er onze sportinfrastructuur mee verbeteren. We plaatsen er onze topsport mee op een podium. De Olympische Spelen zullen een sportieve en economische hefboom voor Vlaanderen worden.

Ik besef dat er duizenden redenen zijn om dit niet te doen, dat dit een ambitieus project is. Maar dat is juist de kracht en de bestaansreden van dit project. Om het beste uit onszelf te halen. Om beter te doen dan gewoonlijk. We leven in een vlak land, maar dat heeft onze voorouders niet weerhouden kathedralen te bouwen. We zijn uit een geschiedenis van verpaupering en bezetting recht gekropen tot aan de top van het Europese welvaartspeil. Ook in de 21e eeuw moet Vlaanderen zijn plaats veroveren. 6 miljoen mensen in een wereldzee met 6 miljard. Laten we ons wegzakken naar de middenmoot of blijven we gaan voor een plaats aan de top? Catalonië kon dit, Vlaanderen moet dit ook kunnen. We zetten sport op de politieke agenda, we investeren in het verenigingsleven, we geven een immense impuls aan onze economie, we zetten Vlaanderen op de wereldkaart en - en dat is misschien wel het allerbelangrijkste - we bundelen de kracht, de energie en het enthousiasme van miljoenen rond een ambitieus, een gedurfd project.

Een orthodoxe begroting

Collega's,

U hebt de voorbije maanden, weken en dagen in de media kunnen vernemen dat de uitvoering van de begroting voor 2003 en de opmaak van de begroting voor 2004

geen gemakkelijke opgaven waren. Er was de aanhoudende slechte conjunctuur natuurlijk. En u hebt zojuist het assertieve antwoord van de Vlaamse regering daarop gehoord. Ons nieuw Plan heeft natuurlijk ook gevolgen voor de begrotingsopmaak. We hebben met budgetten moeten schuiven om prioriteiten te kunnen stellen. Ik herhaal nog eens dat we bij die budgettaire oefening al de engagementen die de regering de voorbije jaren op zich heeft genomen, zullen respecteren en nauwgezet zullen naleven.

Bovendien blijven we binnen de krijtlijnen van de strengste begrotingsorthodoxie. Ik herinner eraan dat het dankzij de Vlaamse begrotingsoverschotten van de voorbije jaren was dat België de Europese afgesproken begrotingsdoelstellingen heeft gehaald. Vlaanderen heeft zelfs grotere overschotten geboekt dan de normen die de Hoge Raad voor Financiën uitvaardigde om België in zijn geheel zijn Europese budgettaire plicht te laten nakomen. Ik ontken natuurlijk niet dat Vlaanderen daar ook beter is van geworden. Onze openbare schuld zal dankzij die inspanningen op één regeerperiode tijd gehalveerd zijn, een formidabele prestatie.

De Vlaamse regering heeft er nu voor gekozen om nog altijd een begroting met een overschot in te dienen, maar om niet langer in een groter, een extra overschot te voorzien dan de HRF-norm. Omdat de Europese ESR-normering ons vanaf dit jaar verplicht ook alle Vlaamse overheidsinstellingen te consolideren. En omdat we in moeilijke economische tijden maximale beleidsinspanningen wilden leveren om het tij te helpen keren.

Slot

Collega's,

Sta me toe tot slot achteruit te kijken in onze geschiedenis. Toen Vlaanderen nog niet bestond als deelstaat in België, en verpauperd en verknecht was. Toevallig las ik onlangs de roman van Louis Paul Boon, 'De bende van Jan De Lichte'. Een prachtig, humoristisch en tegelijk wreed verhaal over die beruchte, goed georganiseerde roversbende in het hongerende, straatarme en bezette Vlaamse platteland van dik 250 jaar geleden.

Wat laat deze meester van de Vlaamse literatuur de roverhoofdman zeggen, als hij enkele landlopers, dieven en bedelaars wil overhalen om samen te werken in een bende ? Ik citeer :

'Alleen voor de dommeriken zijn er slechte tijden', zegt Jan De Lichte. 'Alleen volk dat zijn plan niet weet te trekken beschuldigt er de tijden van, of het weer, of de oorlog, of om het even wat. Alleen sukkelaars van stielmannen beweren dat zij slecht alaaam in handen hebben.'

Vandaag zijn de tijden in Vlaanderen veel beter dan 250 jaar geleden. We moeten niet meer roven om geen honger te hebben. We hebben een schitterende zomer gehad. We zijn niet in oorlog. We zijn rijk genoeg om het beste alaam te kopen. Bovendien hebben we genoeg knappe koppen om nog beter alaam te ontwerpen. Wat houdt ons tegen ?

Ik dank u en ik vraag u voor dit project het vertrouwen.

Bart Somers

22 september 2003